

L'Esquella de la Torratxa

ANY LIII - Núm 2606 - 15 cts - Atrassats 30

EXAMEN D'HISTORIA

—Alguns homes cèlebres dels segles passats.

—Al segle XVIII, Carles III; al segle XIX, Pasteur; al segle XX, Asuero.

Teatre Català NOVEDADES

COMPANYIA CATALANA DIRECCIÓ: CARLES CAPDEVILA

Avui, divendres, nit, extraordinària de l'obra d'Amadeu Vives,

Jo no ho sabia, que el món era així!
per Borràs i la Tàpies.

Demà, dissabte, nit, BENEFICI d'Elvira Jofre,

Don Gonçalo o l'orgull del gec
per Enric Borràs, i

L'encís dels divuit anys

Diumenge, magne programa: 2 obres, 2. A les quatre, tarda, **Don Gonçalo o l'orgull del gec** i **El ferrer de tall**, per Enric Borràs. - Nit, a les deu, **El ferrer de tall** i **Un cop d'Estat**.

Es d'espata en Comptaduria

BICICLETES ESPORTS
ACCESSORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 12303 - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nervi

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessestes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

DEPURATIVO SEROLFORINA

PARA LAS IMPUREZAS DE LA SANGRE

Testimonio núm. 66

ESPECÍFICOS SEROLFORINA

Muy Sr. mío:

Después de muchos años de inútiles remedios y de gastar lo que no podía, he conseguido curarme de una manera radical las úlceras que en ambas piernas tenía con su **DEPURATIVO SEROLFORINA**. Le doy autorización para que publique mi retrato y esta carta.

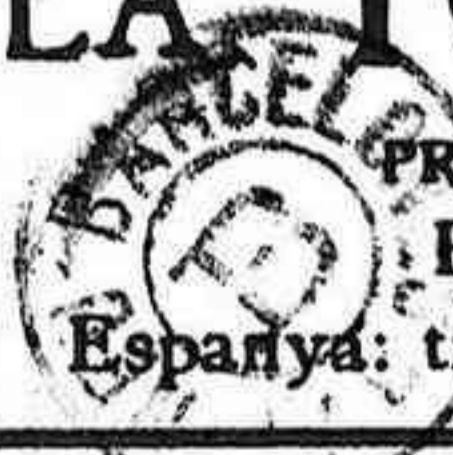
Su agradecidísimo

JOSÉ SÈLMA

De venta en el Laboratorio y Farmacia «La Merced», Aviñó, 60 y Ancha, 25; Segalá, La Cruz, Pujol y Cullell, Tarrés, etc.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

El cas Benavente

El senyor Benavente se'ns ha enfadat. Se'ns ha enfadat de debò. Quan vaig tenir esment de què havia pres l'acord de retirar el permís de deixar estrenar llurs noves produccions als teatres barcelonins, jo, de bona fe, li vaig posar una carta pública preguntant-li que digués els motius que l'havien obligat a prendre aquesta decisió i que la rectificués. No ha contestat la meua carta, però, en canvi,

ha fet unes declaracions periodístiques per les quals hem pogut esbrinar quines han estat les causes i motius del senyor Benavente per a retirar el dret d'estrena de llurs obres als teatres de Barcelona.

De fa molt temps que temíem aquesta decisió. El senyor Benavente ha estat un dels pocs autors castellans desintegrat del tot de quant ens interessava i estimàvem. Per exemple, els Quintero, Carles Arniches, Linares Rivas, Pere Muñoz Seca, per posar uns quants noms brillants i populars del teatre castellà, parlen sempre molt bé de Barcelona i àdhuc diuen que els va molt bé l'èxit econòmic de les seves obres ací.

—*Nos quieren mucho, nos quieren mucho... Y no sabemos por qué, pero nos quieren mucho... Y nosotros les correspondemos* — hem sentit dir més d'una vegada als autors de "Los mosquitos".

—*Crean ustedes que no sé cómo agradecer las constantes pruebas de cariño que recibo de Barcelona, desde el día que estrené mi primera obra. Es una estimación que agradezco* — ha repetit sempre Carles Arniches.

—*Estimo a Barcelona por su cultura, su civilización y su tolerancia. De mí sé decir que les guardo reconocimiento por su atención* — va dir-me un dia el senyor Linares Rivas.

—*Os quiero tanto, que primero quiero a mi madre y después a vosotros* — manifestà un dia des de l'escenari del Teatre Victoria, el mestre Guerrero.

—*Da gusto estrenar en Barcelona* — afirmà en un instant el senyor Muñoz Seca.

I etc., etc., etc... Què volen dir aquestes afirmacions? Volen dir que aquell menyspreu que sembla despenjar-se de les declaracions periodístiques fetes pel senyor Benavente no té un fonament polític, social o simplement just en què cimentar-se.

Em sap greu la decisió del senyor Benavente perquè obre un nou fossar de relacions socials. L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, seguint aquella tradició de confraternització intel·ligent i noble que li ha donat aquesta

popularitat internacional de que gaudeix, en arribar l'homenatge nacional a l'autor de "La malquerida", va adherir-s'hi, i un dels homes representatius de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, el mestre Santiago Rusiñol, li remeté un telefonema adherint-se coralment. Nosaltres, en aqueixes mateixes columnes diguérem unes paraules d'afecte i devoció. No és que creguem en això amb la infal·libilitat teatral del senyor Benavente, però creiem que ha estat l'autor de "La malquerida", "La losa de los sueños", "Señora ama" i amb això ja es pot anar pel món amb el cap ben alt.

Nosaltres sentim vivament la decisió benaventina. Però en saber els motius, més o menys fonamentats, almenys els que ha fet públics, trobem que no té cap raó. Si ací hi hagués una fòbia contra el teatre castellà, aquesta es traduiria, naturalment, en la totalitat del gènere. Lo qual vol dir que no hi hauria cap autor de Madrid que estigués satisfet del públic de Barcelona. Des de Carles Arniches fins al més ínfim, tots han trobat a casa nostra crítics més o menys durs, però també han trobat una adhesió popular que els ha satisfet. No parlariem pas de la manera que hem deixat escrita més amunt si la minoria o majoria intel·lectual de casa nostra tractés malament tot allò que no és autòcton.

Per això ens dol el gest de Benavente. Ens dol i ens consola alhora. Ens dol perquè és d'ell, d'un home d'aguda sensibilitat artística que ha fet obres d'art i que ha traduït "Libertat!" de Santiago Rusiñol, una de les obres dramàtiques del nostre Mestre que creiem dignes de la reposició pel seu extraordinari mèrit artístic i teatral i ens consola perquè a la fi ha estat sol. Lo que prova que no hi ha per la nostra banda menyspreu al mèrit i a la intel·ligència, vingui d'allà on vingui.

Això és una cosa que ens faria por. Perdre el seny. I per ara, encara no l'hem perdut.

Ho sentim vivament. Ho sentim. Vaja, un altre dia serà.

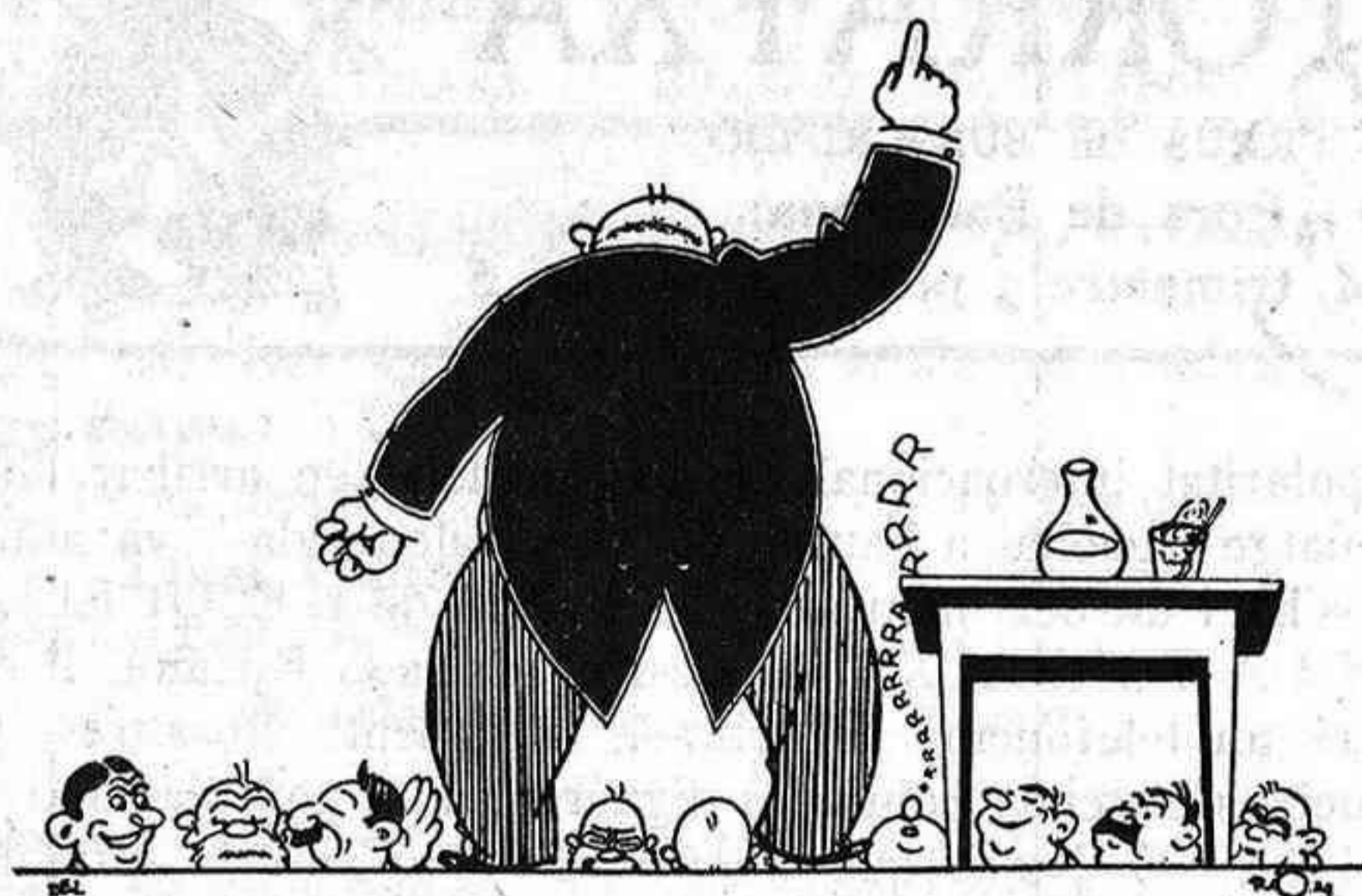
Francesc MADRID.

LA PRINCESA I EL PERIODISTA

Els sentiments no varien en la seva essència. Només varien en la forma. A l'Edat Mitjana, sovint les princeses s'enamoraven dels trobadors. Poemes i llegendes conserven el record d'aquests enamoraments sovint tràgics. Ara els temps són més prosaics. No hi ha trobadors, i les princeses no semblen tan romàntiques. Vegeu, però, com en distinta forma la història es repeteix.

Un periodista barceloní s'ha enamorat d'una princesa estrangera. La princesa l'ha correspost, i ha començat un amagat i perillós idilli. Els enamorats han aconseguit veure's més d'un cop en dolça i amable solitud. Han creuat alguna carta plena de promences arborades.

—Vostè té la virtut de parlar quan dorm? Doncs li passa al revés d'aquest senyor que parla quan dormen els altres.

Els temps són democràtics. Més d'un cop s'ha donat ja el cas del casament d'alguna persona de sang reial amb algun aventurer o algun artista. Els amors, però, del periodista barceloní i de la princesa estrangera no sembla que puguin anar per aquest camí. I no per falta de ganes dels interessats! Però, segons sembla, algun mitjancer indiscret ha fet arribar a mans on no devia, una de les cartes de la correspondència amorosa. I sembla també que hom ha fet alguna indicació diplomàtica perquè siguin vigilats els moviments de l'esmentat periodista.

Com s'acabarà tot això? Es difícil preveure-ho. Es difícil també de saber amb exactitud qui és el periodista. El que sembla indubtable, és que pertany a la redacció d'un rotatiu català. Hi ha qui afirmava tractar-se de J. Povill i Adserà. Altres que de Farran i Mayoral. Donem, però, aquests noms amb tota reserva. Fins dubtem que puguin ésser cap dels dos, donades les habituds sedentàries, encara que galants, dels esmentats periodistes.

CAL QUE NO HO OBLIDEM

Quan ja tothom ha fet el comentari del cas, quan ja tothom hi ha dit la seva, quan ja tothom ha parlat de l'Exposició, Virai també vol parlar-ne.

Si ha esperat tants dies, no ha estat pas per repetir el que ja han dit els altres, per fer-se una opinió amb l'opinió dels altres. No, no. Senzillament: Virai ha volgut esperar, per veure si hom recordava el nom d'un home que cal no oblidar.

Ara, doncs, és l'hora que Virai parli de l'Exposició. Naturalment, serà per a lloar-la, per a omplir-la d'elogis. L'Exposició és una cosa magnífica que honora Barcelona. És una esplèndida obra de bellesa. I de civilització. És una via oberta a tot comerç intel·lectual i material. Per l'Exposició, Barcelona esdevé una de les primeres grans ciutats del món. Ja l'escriptor José Francés, fa anys, digué de Barcelona que era la ciutat més europea d'Espanya. Ara s'ha acabat d'europèitzar, gràcies a l'Exposició.

No hem d'ésser mesquins, no hem de regatejar els elogis — tan ben guanyats! — als homes que han fet l'Exposició.

Però cal que recordem un home que la gent sembla haver oblidat. Aquest home a què ens referim fou l'iniciador, el propulsor. Aquest home és Joan Pich.

Joan Pich, en realitat, fou qui primer tingué la idea d'una gran Exposició, d'una gran Exposició que davant del món donés una ampla sensació de riquesa, de benestar, de civilització.

Bona part de la vida pública de Joan Pich va unida a aquesta idea de l'Exposició. Joan Pich fou molt temps "l'home de l'Exposició", que havia de celebrar-se en 1917.

Han passat dotze anys, i s'ha realitzat d'una manera magnífica l'Exposició. Els homes que l'han portat a bon terme ho han fet amb fe, amb talent i amb zel. No hem d'oblidar-los.

Però no hem d'oblidar tampoc a Joan Pich, aquest treballador infatigable, que fou el primer de pensar en una Exposició, que fou l'espurna que encengué aquests jardins de llum de l'Exposició d'avui.

I no l'hem d'oblidar, per un sentiment de justícia i d'agraïment.

VIRAI.

AGREDOLÇOS

LA HIGIENE I ELS HIGIENISTES

Els higienistes afirmen que els homes viuen d'una manera absurda. Figureu-vos que del matí al vespre, fins en els actes més insignificants, contradiem constantment la naturalesa. Vestint-se, calçant-se, fent coure els aliments, fumant, bevent vi, rentant-se les dents, anant en tren o en cotxe... l'home civilitzat viu d'una manera artificial i nociva.

¿Aquest *modus vivendi* és, aleshores, més antihigiènic que el de l'home de les cavernes? ¿Aquells homes primitius, vivien millor i vivien més que nosaltres? Vivien millor, sense cap dubte. Ara, si vivien més, aneu a saber-ho. Precisament una de les causes de la seva més gran felicitat era la manca d'aquelles coses terribles com són, entre moltes d'altres, les estadístiques. Els anys, per altra banda, en aquells temps, no comptaven. Un home era jove mentre era sa i fort. Després venia, inesperada, una davallada fulminant vers el no-res. No això d'arrapar-se desesperadament a la vida en una decrepitud esgarrifosa.

Però deixem aquest període tan misteriós com llunyà. Avui, en un dels països més civilitzats de la vella Europa, a Alemanya, hi ha una secta d'energúmens que pretenen viure completament nus i no menjar altra cosa que una mica d'herba i no beure res més que aigua.

Dubtem, amb sinceritat, que aquest proselitisme extravagant faci molts adeptes. Ja fa uns quants anys que l'home ha pres el costum — bo o dolent — de vestir-se. Amb aquests anys ha anat perdent la ploma. ¿Voleu dir que els nostres alemanys no faran l'efecte d'uns pollastres desplomats de viu en viu, als quals hom hagués deixat solament una mica de horriçol vora la cresta?

Fixeu-vos, encara, que certs costums, artificials potser en llur origen, acaben per transformar-se en necessitats veritables. Un intoxicat pot sucumbir amb la simple supressió del tòxic. És deplorable i immoral, certament. Però és així. Ara bé; el vestit, la carn, l'alcohol, etcètera, etc., per efecte d'una pràctica immemorial, han esdevingut necessaris a l'home civilitzat.

La cosa, doncs, no té remei. Ja poden els higienistes recomanar-nos de viure segons les lleis naturals, de no

menjar mai, per exemple, una perdiu sense que un mateix se l'hagi caçada. Els gormands són, malauradament, molt més nombrosos que no els caçadors. I, en fi, hom pot alegrar-se'n o deplorar-ho, però el fet és que retornar a les sanes habituds primitives ens seria altament perjudicial.

Amb tot, els higienistes componen una falanx formidable. I cal defensar-se'n heroicament. Perquè, ans de viure segons llurs prescripcions estrofolàries i enutjoses, és preferible, mil vegades, anar-se'n a l'altre món.

PEROT

Juny

Se li ha escapat el Corpus aquest any,
però encara li resta
el perfum, el color i l'averany
de la festa i de la ginesta.

Corpus és pa i el juny és pa.
El pa és llum, cants i rialles,
i dins del pa hi ha
el gust de totes les rondalles.

Si contempleu l'estesa
de camps granats,
el sol de juny és l'hòstia encesa
i l'adoren els blats humiliats.

El juny és espiga i garbera,
carn d'abercoc rutilant
i flama i foguera
de sant Joan.

I és alenada que esfulla les roses
com si ho fes sens voler, com per descuit;
s'enduu la flor de totes les coses,
perquè totes les coses esdevinguin fruit.

Es fon com una flama esmaperduda,
que món enllà s'esmuny.
Troten les eugues sobre la batuda
i riu el gra, que és juny.

SALVADOR PERARNAU

El nas

El nas té la virtut de suggestionar. Està en voga, i quan el nas té aquestes propietats naturals d'aixecar polèmiques, de fer perdre la serenitat als homes de ciència, de preocupar el poble, i de cridar l'atenció a tot el món, hem de reconèixer que té més avantatges de les que fins ara creïem. Això de fer el nas per les Rambles, de treure i posar el nas a tot arreu, d'ensumar la cassola del veí, i d'ensumar altres coses, són concessions cedides al nas per obra i gràcia del Creador.

Però ara, el que a més a més tingui el poder de suggestionar i de fer miracles, de treure la rampa, i la galvana, és veritablement digne d'elogi i admiració.

Els nassos sempre han estat paradoxals, i ara encara ho són més. Els nassos clàssics, històrics, romàntics, i humorístics, perden tota la seva transcendència davant del nas miraculós.

Als que, acostumats a no fer res, s'han tornat paralítics, això els preocupa, perquè el nas els delata. És una llàstima que, tenint nas, estiguin paralizats; els ve a repèl i de nou que el nas els pugui fer moure, treure'ls la mandra, i no poden de més de maleir-se'l.

Finalment, hem d'ésser sincers: quan el nas preocupa el poble, és que té quelcom extraordinari, i hom per força hi ha de filosofar. De què li serveix al poble haver fet el nas tota la vida?

BALDOMER XIFRE

ALEXANDRE NOLLA

Actor que ha celebrat el seu benefici a Romea, i que la temporada vinent no anirà a dit teatre.

El preu del luxe

Voltat de dones de totes edats, el xinès mostrava el collaret de perles, i reia!...

Reia, però el seu riure era bon xic amarg, perquè ja eren més de les dotze i aquell dia encara no havia tocat estrena.

Minyones del veïnat l'acorralaren i vinga fer-hi barrila.

L'una li preguntava què n'havia fet de la cua.

L'altra li deia que, si no tinguéss els ulls torts, seria més maco.

La de més enllà el planyia per la grogor del rostre, que semblava de fel sobreixit.

I el xinès vinga riure i ensenyar el collaret de perles!... Però un riure tristici, que li venia del estómac buit, com un desmai.

Veient que no li compraven el collaret, s'apartà d'aquelles mosses i se n'anà a la porta d'una fonda econòmica. Al dintell hi havia la mestressa.

—Barato! — li digué el xinès, mostrant-li el collaret.

—Quant — féu ella.

—Sis pessetes.

—No farem res.

—Quatre pessetes.

—No, no; no em convé.

—Dues.

—Un altre dia.

—Es que encara estic dejú; no he tocat estrena.

—Entreu.

I l'operació de venda fou feta. Un collaret de perles per un plat de cigrons; tants cigrons, tantes perles.

I el xinès, tot endrapant, reia amb aquell riure oriental que hom no sap si se'n fumen o si són feliços.

Mostrava les perles de les seves dents amb un riure que parlava; un riure que semblava que volia dir:

—Ben mirat, encara hi surto guanyant.

FRA NOI

ELS ESCEPTICS

—No em convenceràs pas amb medicines, vui anar a veure el doctor Asuero.

Les formigues de Barracòpolis

Una de les millors reformes que a la nostra ciutat s'han fet amb motiu de l'Exposició, ha estat, certament, l'obligada desaparició de moltíssimes barraques infectes en les quals vivia, a pilots, la pobrissalla.

El que potser no s'ha fet i valia la pena de fer-se és la identificació i la revisió acurada d'aqueixos pobres; car si això es fes, ens sorprendria, ben segur, alguna troballa curiosíssima, digna de l'estudi dels nostres sociòlegs.

Tothom és sabedor que la majoria dels habitants de Barracòpolis no són precisament catalans; però potser són molts els que ignoren el viure econòmic d'aqueixa gent forastera, el seu sistema de vegetar, la seva comptabilitat casolana.

La casualitat ens féu conèixer, a nosaltres, una família d'aquestes que ocupava una barraca al barri del Ninot. La barraca tenia només que quatre metres quadrats. Una sola cambra, sota teulada de llaunes, en la qual hi dormien set persones; tres homes, dues dones i dues criatures.

Dels homes, l'un era paleta; l'altre, descarregador del Port; i l'altre, boter. El jornal de cada un oscil·lava entre 14 a 20 pessetes diàries, de manera que entraven a la barraca aprop de 300 duros cada mes.

I com vivia tota aquella gent?... No encenien mai foc; no menjaven mai calent. Pa i xoriço, mongetes cuites, i pa i xoriço altra vegada.

Així, aquells "pobres", que eren tots d'una mateixa família, podien, cada mes, comprar una làmina d'Exterior o d'Interior i adquirir terres al seu país i fincar-se i mercaderar bous per a llaurar i vaques lleteres per a munyir.

Cal, doncs, que la benèfica institució que suara s'ha format per a afavorir als ex-barraquistes, posseïdors ara de casetes decents, als quals proporcionen mobles recollits per capta popular, s'assabenti ben bé de la veritable situació econòmica d'aqueixes "formiguetes"; car seria molt sensible que el caritatiu barceloní donés, per compassió, una cadira a qui pot comprar-se abastament una otomana o un balanci.

Una nova valor a la F. B. M.

La mai prou alabada "Fundació Bernat Metge", per a indemnitzar als múltiples visitants que van a veure el seu Director sense poder aconseguir-ho, perquè no hi és mai, els fa rebre per una senyoreta dactilògrafa, la qual és un tan selecte i clàssic exemplar (en aquella casa tot és clàssic) de la gràcia i de la beutat vernàcula, que hom preveu molts estralls en els cors sensibles i fundamentals, el d'En Joan Petit, per exemple. Pobre traductor de Catalunya, ja el veiem fent catu... fols!

Però cal plànyer-la, aquesta formosa noia, car per si els visitants no fossin prou, també la martiritza el telefon.

Es un rinc rinc rinc ininterromput; i sort que la nena és llesta per a eludir les indagatòries.

—El senyor Estelrich?

—No hi és!

—Quan hi serà?

—Potser la setmana entrant.

—No és pas a París?

—A París? Una ciutat tan pecadora, tan poc clàssica?

Mai!

L'art de la forja

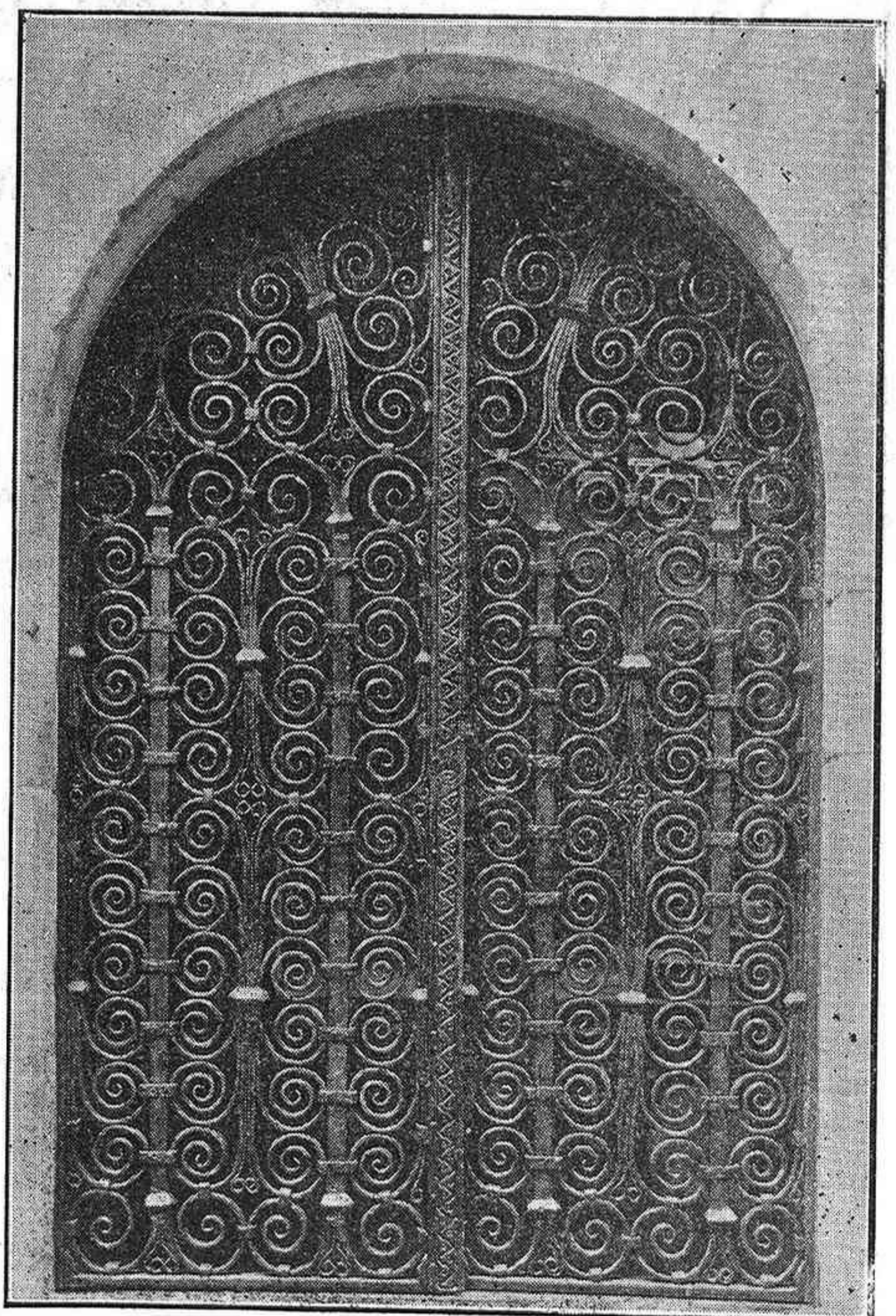
Heu-vos ací una nova obra d'art que ens ofereix mestre Gerard Alegre: una reixa magnífica que s'ha col·locat al carrer de la Pietat, en les noves dependències de la Diputació.

Aquest gest de la Diputació mereix tots els elogis: embellir el seu estatge cercant la col·laboració d'artistes del mèrit de Gerard Alegre.

Aquest home ha resuscitat a casa nostra la forja catalana, art meritíssim que teníem oblidat. Els seus ferros tenen el valor dels ferros forjats dels segles XIV, XV i XVI, i en tenen la magnificència. En l'ànima de mestre Gerard Alegre hi ha l'ànima

d'un artista del Renaixement. Com els artistes del Renaixement, mestre Gerard Alegre broda el ferro. Mireu, si no, aquesta reixa, i digueu-nos si no és una meravella!

La bella reixa de Gerard Alegre

—Tan bonics que són, i pensar que d'aquí uns quants anys donaran cops de peu a una pilota i els agradarà la boxa.

Art i Artistes

SALA PARES

Una trentena de quadros, tots de paisatges empordanesos, s'exposen a can Maragall i mostren tot el que es podia esperar d'En Quet Morell, artista mort quant estava en ple desenrotllament de les seves facultats. Les obres són un xic desiguals, com a resultat de la lluita que l'autor tenia amb ell mateix ans de trobar l'expressió definitiva de la visió àmplia del paisatge i de la lluminositat del nostre cel, que amb tant encert sabia portar a les teles.

En Pere-Elias té, a les mateixes sales, una colla de carrers parisencs i altres de casa nostra, junt amb uns quants paisatges també casolans. Tots estan ben tractats i ben vistos; sols és llàstima que en pintar el cel de Barcelona, tan

clar i tan blau, es recordi massa de les boires del nord i se'n ressenti la tonalitat general de les pintures.

Amb una clara percepció de l'art decoratiu, En Cuñat presenta unes teles de tons clars i artificials que fan força bonic, i els seus paisatges són, en conjunt, ben vistos, encara que una mica mancats de sentit colorista.

Si de l'exposició d'En Larraya en treguéssim unes quantes teles que ens hi fan nosa, l'hauríem reduït d'extensió, però quedarien un seguit de quadros de totes les terres d'Espanya que ens demostren la inquietud de l'autor en recerca de temes suggestius per la seva paleta, i si no encerta sempre, en canvi, té coses força boniques i que valen la pena.

BORIEL

EL PAGES A BARCELONA

—Manoi, amb això tan bonic, sí que patirem ara a l'estiu!
Per comptes de venir els senyors al poble, haurem de venir nos-
altres a ciutat.

Els pobrets empresaris

En la impossibilitat de lluitar contra l'Exposició de Montjuïc, les Empreses de teatres de Barcelona han acordat demanar al Govern que els eximeixi del timbre.

Se'ls podia haver acudit quelcom més macle i segle xx, no pas fer el ploricó i allargar la mà. Se'ls podia haver acudit, per exemple, la presentació de grans espectacles dignes de la importància que avui té la nostra ciutat i que competissin formalment amb el magne certamen. Es podien haver empescat temporades especials, funcions extraordinàries — amb ordre històric cronològic — de teatre català, cicles de Shakespeare, debuts de grans eminències mundials, revistes originals de luxe despampanant...

Però, ells, no. Ells, davant la crisi ja prevista, ara, com sempre, se senten naufrags i no troben altra solució que agafar-se al salvavides de la rebaixa del timbre.

I el pitjor és que, molt sovint, els "timbres" dels teatres no sonen. Perquè tenen gastades les piles.

Que fins amb això ensenyen la ceba de la gasiveria els pobrets empresaris.

La cortina verda

Ella viu en un tercer pis del carrer de València, a la banda dels números senassos.

Ell viu en un tercer pis del carrer de Mallorca, a la banda dels números parells.

I com sigui que les llurs cases s'escauen pel mateix indret, naturalment que les galeries posteriors vénen gairebé arran de nivell.

Ella és rossa i gràcil com un raig de sol.

Ell és gentil i tímid com un conill bosquetà.

Es conegueren, de lluny — de galeria a galeria — l'hivern passat.

La mútua convivència es féu aviat imprescindible.

La diària aparició de la veïna fou per ell una exquisida meravella espectacular.

I vingueren les insinuacions.

El "flirt" a distància.

Telefonia de l'amor sense fills, o dels fills sense l'amor.

Però un i altra, pobrissons, no s'adonaven que s'apropava la primavera.

I que amb la crescuda del sentiment amorós i amb l'alterament de la sang, creixien també les branques i branquillons d'un plàtan gegantí, frondosíssim i exuberant que s'aixeca al mig del pati, entre les cases dels dissortats festejadors.

A mitjan d'abril, el plàtan formós començà a engalanar-se amb la verda vestimenta de ses fulles tendres.

I vingué el maig, i l'arbre estirà pomposament els seus braços amb la ufana de l'etern renovellament primaverall.

I vingué un jorn que el pobre enamorat ja no pogué veure la veïna més que per una trista clariana. La cortina verda arribava més amunt del tercer pis, amenaçant tapar ben aviat i per complet les galeries d'aquella casa.

Els pardals que, a centenars, s'aixoplugaven entre el brancam del plàtan, xerrotejaven xiroïament, com mofant-se del desventurat festejador.

I el festejador tímid, que era poeta, restà desconsolat.

—Malhaja la cortina!

Adéu-siau, veïna,

fins la tardor que ve!

EL PLAT DEL DIA

—Porti'm el que vulgui, menys "trigèmino".

BARCELONA

Barrie és un dels comediògrafs anglesos més considerables, més dignes de respecte i d'elogi. Recordem dues comèdies que el nostre públic ha aplaudit amb entusiasme: "L'admirable Chrigton", representada en català, i "Les medalles de la vella senyora", que ens donà a conèixer en italià Emma Gramatica.

Ara el senyor Martínez Sierra ens dona una altra comèdia de Barrie: "Alicia sienta la cabeza". No coneixem aquesta comèdia en anglès, no sabem ni si té aquest mateix títol. Sols sabem una cosa: que no sembla una comèdia de Barrie. Està segur el senyor Martínez Sierra que realment aquesta és una comèdia escrita per Barrie?

"Alicia sienta la cabeza" és una comèdia pesada, poca solta, carrinclona, mancada en absolut de gràcia, d'interès i d'enginy. No comprenem com el senyor Martínez Sierra, autor de comèdies originals força acceptables, s'hagi pres la molèstia de traduir-la.

Amb obres d'aquesta mena fins els artistes perden qualitat. I és que, quan no hi ha comèdia, no hi ha actors.

El públic exterioritzà visiblement la seva protesta. Féu bé. Sols per aquest mitjà de la protesta acabarem amb el teatre dolent.

ESPAÑOL

Els senyors Rodríguez Grahiñ i Palahí, autors joves — felïços ells! — han escrit una comèdia en dos actes que titulen “El primer pis baixant del cel”. Aquesta comèdia d’“El primer pis baixant del cel” és de tònica sentimental. Potser l’obra adoleix d’ingenuïtat, cosa fàcilment explicable, i perdonable, en uns autors joves. Però, en canvi, no hi ha la grolleria que hi ha en altres obres que el públic accepta i la crítica aplaudeix. I hi ha un diàleg pulcre, digne, ben articulat.

La interpretació, no massa correcta.

TIVOLI

Ha donat, de retorn de Madrid, unes poques representacions la companyia d’Inès Lidelba. I ha estrenat “Primarosa”. “Primarosa” no és res, o és ben poca cosa: un llibre deslloriat i absurd, una música carrinclona. La interpretació d’Inès Lidelba — ho hem dit altres vegades — és sempre superior a l’obra. Es a ella, a Inès Lidelba, a qui aplaudim sempre.

Llástima que la visita hagi estat tan curta. Però és que aquesta vegada Inès Lidelba s’ha trobat amb una rival perillosa: l’Exposició. Si ella, amb la seva gràcia i el seu art, no l’ha pogut vèncer, penseu què faran els altres!

TALIA

Dues estrenes: “Un mes d’abstinència”, dels senyors Perea i Guinjoan i “El llorito verd”, del senyor Francesc Oliva. Els senyors Perea, Guinjoan i Olivé són autors joves: autors joves que no saben aprofitar aquesta força de la seva joventut i cercar camins nous, camins inèdits. Poca confiança podem tenir en aquests joves que fan teatre amb quatre fórmules de re-

ceptari i emprant trucs gastats, vells, rancis. Per això, senyors, no val la pena d’ésser jove.

Ni “Un mes d’abstinència” ni “El llorito verd” — dels senyors Perea i Guinjoan, i Oliva, respectivament — ens semblen obres de consideració. I ens dol que així sigui.

Amb “El llorito verd” debutà Giménez Sales, actor meritíssim, un dels més estudiosos i personals de la nostra escena.

POLIORAMA

Ha debutat Lola Membrives, una de les actrius més dignes d’estima i de respecte. Lola Membrives — “rara avis” de les actrius de parla espanyola — no ha donat cabuda en el seu repertori a la comèdia tonta ni a l’astracanada. Això cal tenir-ho en compte. I agrair-ho.

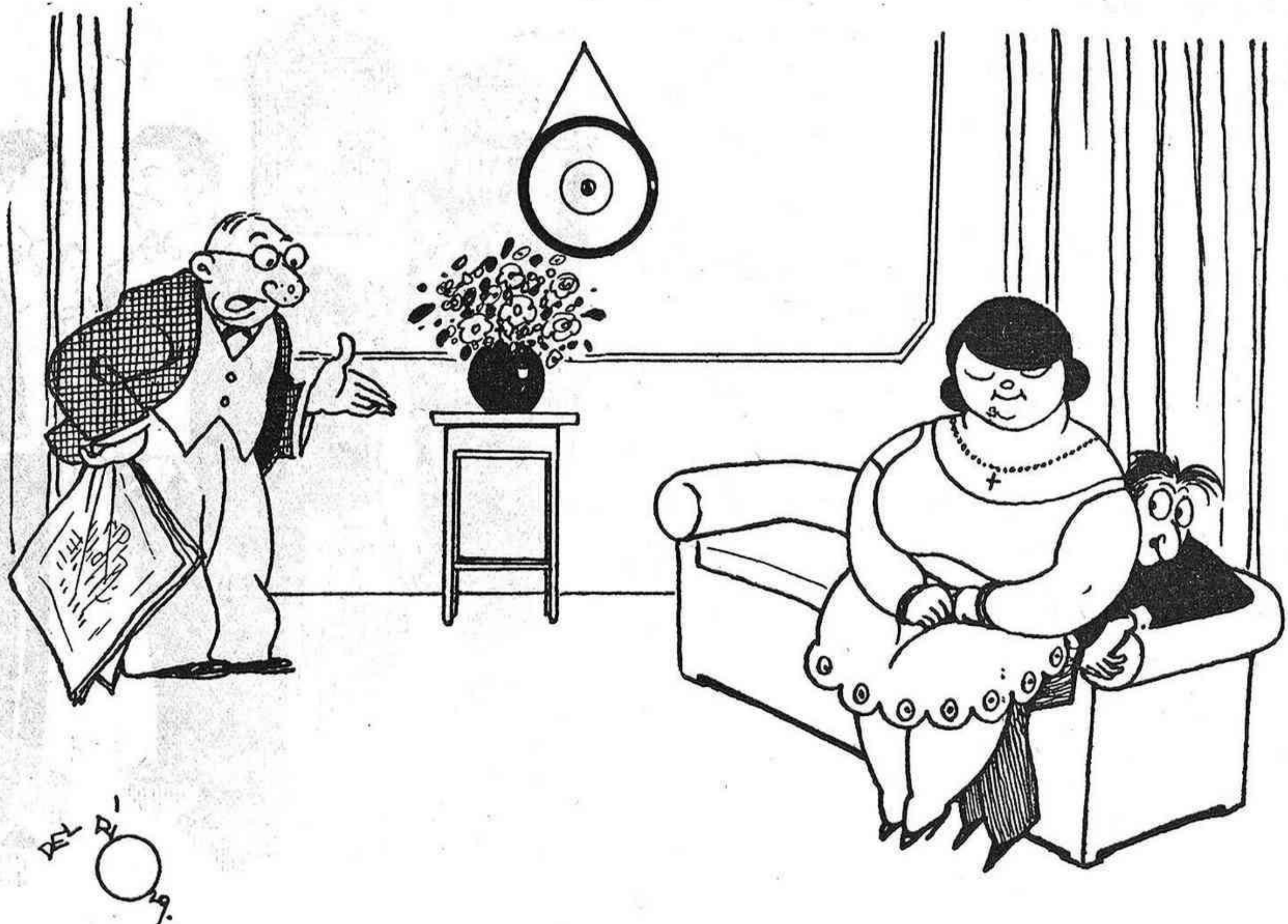
Ara ha debutat amb “Romance”, obra romàntica de Sheldon. “Romance” és una mena de “Dama de les camèlies” de Nordamèrica. No diem això en un sentit pejoratiu. No, no. És obra interessant i digna de veure’s, encara que no ens descobreixi res nou.

BOB.

ENTREACTES

ASSOCIACIO DE TEATRE SELECTE

Aquesta Associació — tan digna d’elogi — celebrarà les seves primeres sessions a Romea, amb obres de Puig i Ferrer, Ambrosi Carrion, Enric Lluelles, Prudenci Bertrana, Lluís Capdevila i Ramon Vinyes.

—Escolta, noia; per això et vaig comprar aquest sofà tan ample?

RICARD FUSTE

Acaba d'arribar l'excel·lent baríton català Ricard Fusté.

Ve d'Itàlia, d'Anglaterra i d'Holanda, on ha cantat i ha obtingut grans èxits.

NO HI HA DRET

Als pocs dies d'haver estrenat "Guzlares", l'obra del músic català Benet Morató, l'empresari Lluís Calvo ha donat per acabada la temporada.

Es clar que era llastimós que perdés diners. Però també és llastimós que una obra del valor musical de "Guzlares" hagi mort així. No hi ha dret!

Segurament, si el músic, per comptes de dir-se Morató, s'hagués dit Alonso, Luna o Guerrero, el senyor Lluís Calvo, o no hauria estrenat l'obra a darreries de temporada, o hauria seguit perdent diners... amb aquella alegria!

Després de tant temps de remenament, de si sortirà o no sortirà, ha sortit "El Matí".

Es ben presentat, ben tirat, però — és clar! — de text és molt poca coseta.

Es molt prudent. Mireu si ho és de prudent, que, per a no ficar-se de peus a la galleda, dona notícies que ja fa tres dies que les han dutes els altres diaris.

Això, però, vol dir que són conseqüents amb el seu ideari. Per un catòlic, què són tres dies davant de l'eternitat?

El poble s'entusiasma amb les coses d'una manera fogosa. Després les deixa en l'oblit amb la mateixa facilitat.

Ja ningú parla de Casado, i això que encara no li han trobat el cap.

S'ha determinat que fos a Madrid on se celebrés la conferència de les minories nacionals. "A B C" ja s'ha afanyat a dir que a Ibèria no hi havia minories d'aquesta classe. I té raó, aquí tots ja som majors d'edat.

Durant aquesta octava de Corpus ens hem atipat de processons. Cada dia una, amb nanos, trampes i gegants.

I, de "pendons", mai n'haviem vist tants.

Sembla que l'indi que es passejava per les Rambles ja no fa l'indi o, si el fa, no se li veu.

En canvi, hem vist uns quants senegalesos per la Rambla

menjant taronges, i el seu color d'aram amb el groc de les taronges feia un contrast que Déu n'hi do.

Va pels nostres carrers un grup de la creu roja suïssa. Les dones vesteixen l'uniforme masculí. Hi ha una rossa suïssa que, més de quatre barcelonins se la quedarien. I no per actes de la creu roja, precisament.

Hem llegit en la premsa que a Saragossa s'ha celebrat una festa de la col·locació de la darrera pedra d'un pont.

Ho trobem molt interessant. Més interessant que totes aquestes festes de la col·locació de la primera pedra d'un edifici que mai més ningú no veurà acabat.

Ja coneixeu allò que diu: "Porque una vez maté un perro, me llamaron mataperros", oi?

Donc jo no he tingut tanta sort, Jo una vegada vaig matar un gat i no em varen dir matagats. Em varen dir fill de... etc,

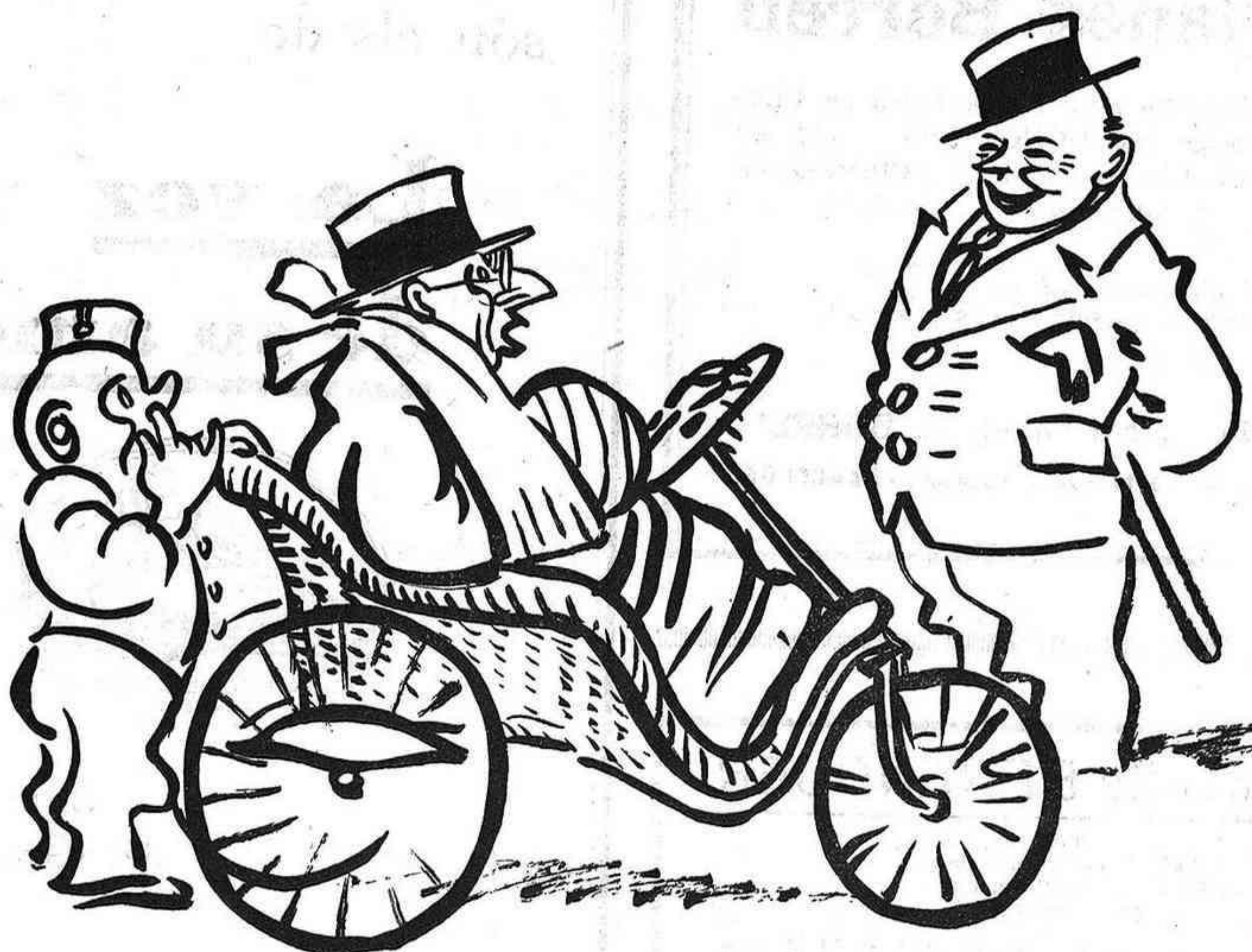
El diumenge a la tarda, la Casa Vilaró celebrarà la festa d'El ventall del poeta. Com cada any—i ja en fa quatre que fou instituïda—, promet ésser una festa altament simpàtica. La gentilesa i la cordialitat l'animen.

Aquest any els ventalls seran signats per J. M. López-

MUSICOGRAFS

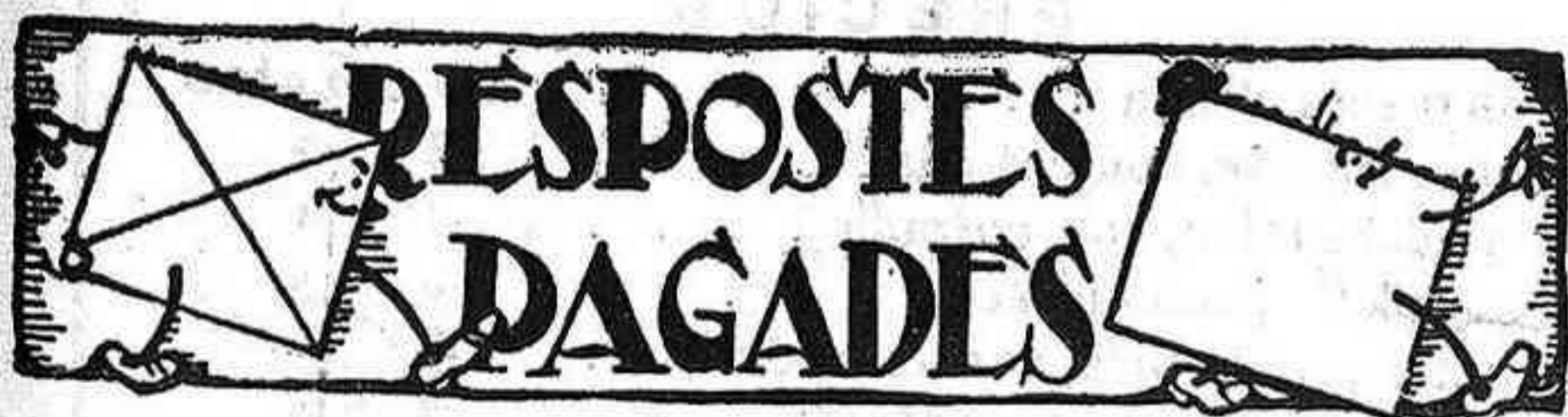
—Quan li agrada més; quan fa els "forts" o els "pianos"?
—Quan fa les "pauses".

—¿Dónde vas, Clemente?

—¡Donde va la gente!

Picó, Ambrosi Carrion, Joan Povill, Miquel de Palol, Ignasi Iglésies, Victor Català, Lola Anglada, Gabriel Alomar, Pere Corominas, J. M. Girona, Carles Grandó, Emili Guanyabens, Santiago Rusiñol, Joan Llongueras, Alfons Maseras, Moliner Gendrau, Apeles Mestres, Jaume Pahissa, J. Puig i Ferrer, Joaquim Ruyra, Jaume Rosquelles, Ramon Vinyes, J. M. de Sagarra, J. Rovira Artigues, Farran i Mayoral i Carles Soldevila.

Ori (Villa Sanjurjo): Potser anirà un dels dibuixos.

J. C.: En el seu article "El ball de carrer" hi ha algun encert. Però, generalment, no és prou correcte.

A. C. (Salt): Us contestem des de "La Campana".

Alex: No està prou bé.

Ll. A. V.: No està del tot malament, però resulta poc interessant.

R. L.: No, senyor: no farem res.

E. D.: Vostè s'equivoca. La nostra fulla és eminentment liberal, i no atacarà mai els obrers.

L. T.: Té molta raó, ja no es canta gall ni gallina de la Font a Ignasi Iglésies. Però què vol que hi fem nosaltres?

R. D.: El senyor Lluís Capdevila ve a la redacció quan vol. El millor serà que li escrigui a casa seva: carrer Bonaplata, 5, torre. Sarrià.

E. M.: Mai de la vida!

N. V.: Que vol que ens facin pupa?

B. G.: No, senyor, no.

B. X.: Va, o anirà — convenientment corregit — aviat.

J. V. A.: Els versos no estan del tot malament, però això s'ha dit ja tantes vegades! Cal cercar temes nous.

M. B. S.: Molt malament d'ortografia.

P. A.: No dubtem que és "rigorosament" històric el que ens envia, però, home de Déu!, vostè pot fer coses més interessants!

J. M.: No pot anar.

D. C. i O.: Entra en torn.

Ll. R. C.: Però, home de Déu, un xic de calma! Vostè no ens deixa respirar.

AQUEST NUMERO

ESTA REVISAT

PER LA CENSURA

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els altres FLUIXOS de les vies urinaries, per CRONIQUES que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL
Comte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

Carquinyolis BERENGUER

Han fracassat el «Numància»
i el «Jesús del Gran Poder»
perquè ningú d'ells menjava
carquinyolis Berenger.

oo CALDES DE MONTBUY oo

Els millors discos
són els de

La voz de su amo

Companya
del «Gramófono»

EXPOSICIÓN INTERNACIONAL DE BARCELONA

PALACIO NACIONAL

Tres Grandes Conciertos Sinfónicos

POR LA

ORCHESTRE DES CONCERTS LAMOUREUX

PRIMER CONCIERTO

Viernes, 7 de Junio, a las 10 de la noche

Director: ALBERT WOLFF

PROGRAMA

I

ED. LALO Ouverture de ROI D'YS
H. BERLIOZ SIMPHONIE FANTASTIQUE
a) Rêveries
b) Un bal
c) Scène aux champs
d) Marche au suplice
e) Songe d'une nuit de Sabbat

II

C. DEBUSSY NOCTURNES
a) Nuages
b) Fêtes
M. de FALLA Danse du feu de L'AMOUR SORDIER
F. SCHMIDT LA TRAGEDIE DE SALOME

PRECIOS

Palco sin entrada	50 pesetas
Sillón volante, con entrada	8 »
Circular platea, con entrada	8 »
Silla platea, con entrada.	4 »
Butaca primer piso, con entrada.	4 »
Silla circular piso, con entrada	3 »
Entrada general y a palco	1 »

OBSERVACIONES

En estos precios no va incluida la entrada especial de acceso a la Exposición.

Todas aquellas personas poseedoras de abono, carnet, pase o invitación a la Exposición solamente tendrán que abonar la entrada general o localidad que deseen ocupar.

Se despachan localidades en el Centro de la Plaza de Cataluña, en las taquillas oficiales de la Exposición, de la calle del Marqués del Duero (Palacio de Comunicaciones) y en las del Palacio Nacional.

LLIBRERIA ESPANYOLA
d'Antoni López

Rambla del Mig, 20
Telèfon núm. 18692
BARCELONA

OBRA NUEVA

Las luchas fratricidas de España
El Congreso de Utrechí

por ALFONSO DANVILA

Dos tomos: 10 ptas.

MALLORCA Album de la famosa Isla Dorada

Precio: 12 ptas.

NOVEDAD

REAL MONASTERIO

DE

P O B L E T

por J. GUITER Y FONTSERÉ

Un tomo en 4.º profusamente ilustrado **Precio: 14 ptas.**

COL·LECCIÓ D'OBRES SELECTES

Volums publicats:

- I. MURGER. — **Escenes de la vida bohèmia**, traducció d'E. Lluelles, pròleg de Santiago Rusiñol.
- II. ROUSSEAU. — **Contracte Social**, traducció i pròleg de Ramon Vinyes.
- III. DIDEROT. — **La Monja**, traducció i pròleg de Lluís Capdevila.

Preu de cada volum: 2,50 ptas.

La setmana que ve sortirà el

Volum IV

COSES VISCUDES

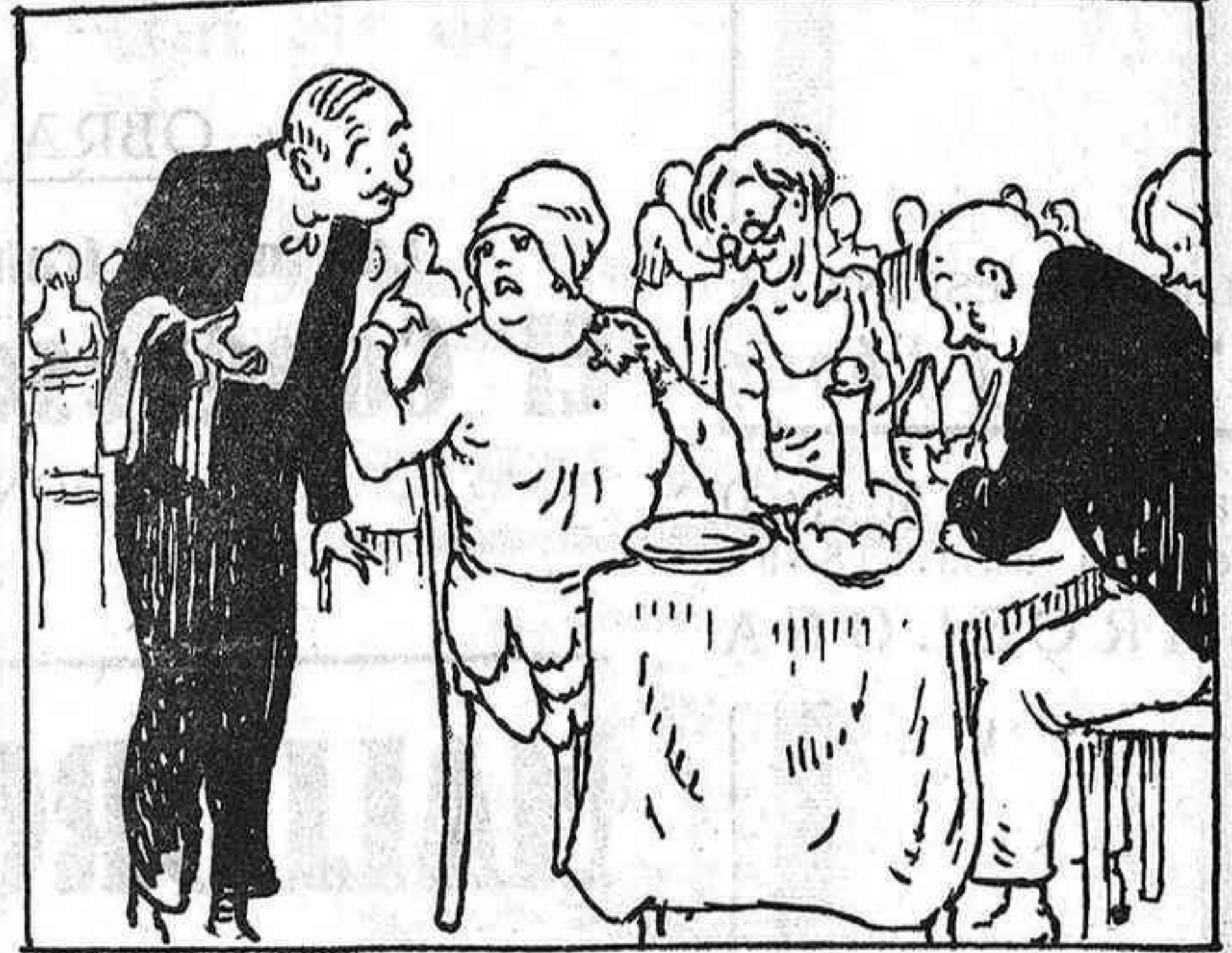
d'En SANTIAGO RUSIÑOL

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, núm. 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen rebaixes.

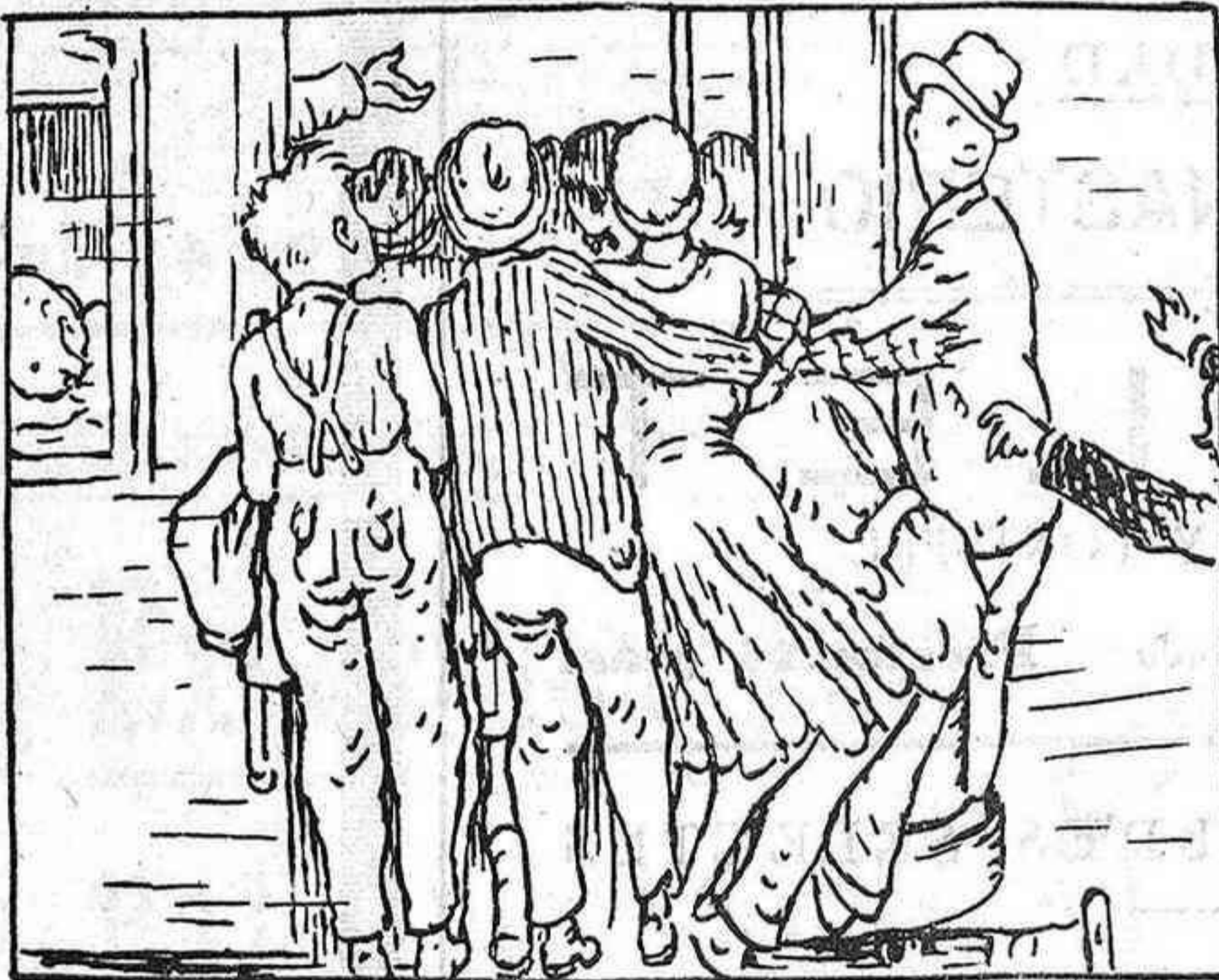
Els que faran negoci amb l'Exposició

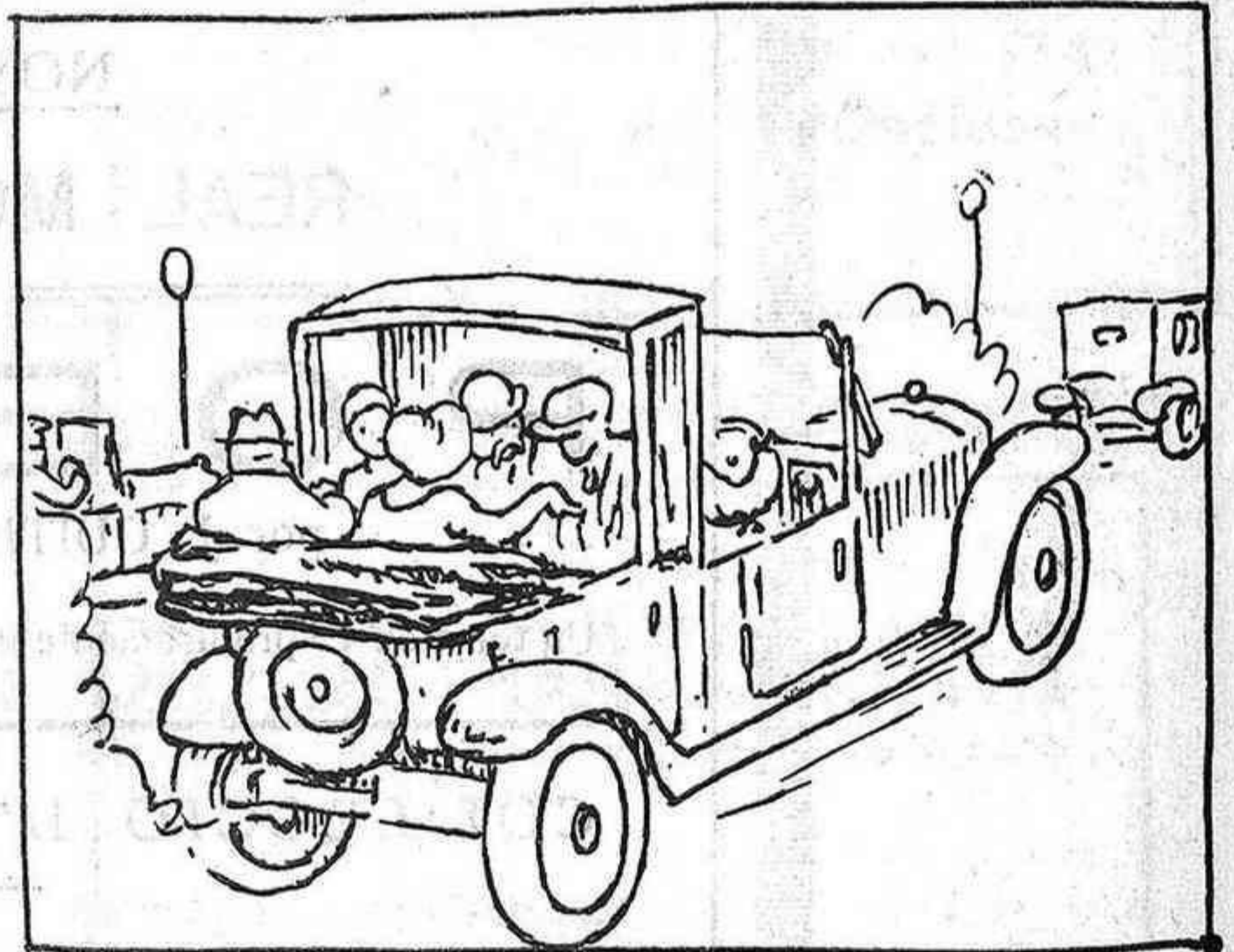
Els que tindran un bar.

Els que tindran un restaurant.

Els tramvies.

Els autos.

Les cases de dispeses...

i els que no tindran res, badallaran.